

KELESTARIAN BAHASA CHETTI

FAZLINDA HAMZAH
Universiti Kebangsaan Malaysia
p107652@siswa.ukm.edu.my

CHONG SHIN
Universiti Kebangsaan Malaysia
chongshin@ukm.edu.my

ABSTRAK

Asal usul komuniti Chetti boleh dikesan sejak lima abad yang lalu. Oleh sebab komuniti ini telah bertahan dengan agak lama, tidak hairanlah jika komuniti ini sangat berbeza dan unik dari segi tradisi dan bahasa. Walaupun begitu, kajian mengenai keunikan komuniti ini dan bahasanya amatlah sedikit. Oleh yang demikian, sebagai salah satu usaha untuk menambah kefahaman tentang komuniti Chetti, kertas kerja ini bertujuan mengkaji kelestarian bahasa Chetti berdasarkan instrumen *Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale* (EGIDS) yang diperkenalkan oleh Lewis dan Simons pada tahun 2010. Satu tinjauan dijalankan dikalangan komuniti Chetti yang tinggal di Kampung Chetti, Gajah Berang, Melaka untuk mendapatkan gambaran penggunaan bahasa Chetti. Berdasarkan parameter EGIDS, hasil kajian menunjukkan kelestarian bahasa Chetti adalah diantara *6a-vigorous* (Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi dan dipelajari oleh kanak-kanak sebagai bahasa ibunda mereka) dan *6b-threatened* (Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi namun hanya segelintir sahaja yang menurunkannya kepada anak mereka).

Kata kunci: bahasa Chetti; bahasa minoriti; *EGIDS*, kelestarian bahasa, kreole

CHETTI LANGUAGE VITALITY

ABSTRACT

The roots of Chetti community can be traced as far back as five centuries ago and having survived for such a long time, the culture and the language of the community cannot be any more distinctive and fascinating as they develop along the way. Be that as it may, the studies on the community and its unique culture and creole language are relatively scarce. Therefore, as an effort to enrich our understanding on Chetti community, the paper aims to assess its language vitality level based on Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale (EGIDS)

introduced by Lewis and Simons in 2010. Online survey was distributed to gain insights on Chetti language used by this community residing in Kampung Chetti, Gajah Berang, Melaka. The results show that Chetti language vitality may waver between 6a- Vigorous (The language is used orally by all generations and is being learned by children as their first language) and 6b- threatened (The language is used orally by all generations but only some of the child-bearing generation are transmitting it to their children) according to the EGIDS parameter of language endangerment.

Keywords: Chetti language; minority language; EGIDS, language vitality; creole

PENGENALAN

Malaysia mempunyai pelbagai bangsa dan etnik hasil daripada ianya menjadi pusat perdagangan antarabangsa dan juga kesan daripada penjajahan beberapa abad lalu. Walaupun Bahasa Melayu dijadikan bahasa rasmi, namun masyarakat di Malaysia bebas untuk mengamalkan bahasa dan kebudayaan masing-masing. Oleh yang demikian, terdapat banyak bangsa dan etnik terutamanya etnik minoriti yang masih mengamalkan bahasa ibunda mereka, jika bukan dikalangan masyarakat umum, sekurang-kurangnya dikalangan masyarakat mereka sendiri. Sebagai contoh, komuniti minoriti yang terdapat di Melaka seperti Baba Nyonya, Kristang, dan Chetti masih mengamalkan bahasa mereka sehingga kini meskipun terpaksa berhadapan dengan pelbagai cabaran.

Sánchez et al. (2018) mendapati bahawa bahasa ibunda seseorang berkait rapat dengan identiti seseorang sebagai seorang ahli komuniti. Secara tidak langsung ini menerangkan mengapa komuniti-komuniti minoriti di Melaka masih mampu mengekalkan bahasa ibunda mereka. Walaubagaimanapun, rasa bangga dan kebersamaan tidak hanya unik untuk komuniti minoriti di Melaka kerana Kulyk (2016) juga menyatakan dalam kajian beliau, bangsa Ukraine lebih menghargai bahasa mereka sebagai satu cara mengukuhkan identiti kebangsaan mereka. Ini menunjukkan pekekalan bahasa ibunda selalunya digalakkan oleh pembentukan identiti oleh ahli komuniti ini. Menurut Awanui Te Huia (2015) sebagaimana yang diperhatikan dalam kajian beliau mengenai identiti bangsa Maori, seseorang Maori yang tidak tahu berbahasa Maori kadang kala didikriminasikan dan dianggap sebagai orang luar. Disamping itu, Vedder & Virta (2005) melaporkan bahawa remaja Turki yang tinggal di Sweden tidak bersedia untuk meninggalkan bahasa ibunda mereka yang dilihat sebagai punca identiti etnik mereka. Ini kerana jika mereka kehilangan bahasa ibunda mereka, mereka akan kehilangan rasa kekitaan mereka. Ini menunjukkan bagaimana identiti etnik menjadi faktor mengapa bahasa ibunda dapat dikekalkan walaupun bertahun telah berlalu.

Kertas kajian ini akan memfokuskan salah satu bahasa ibunda yang didapati di Melaka iaitu bahasa Chetti yang dituturkan masyarakat Chetti yang tinggal di Kampung Chetti, Gajah Berang, Melaka. Ahli komuniti ini merupakan keturunan kepada pedagang India yang berlayar ke Melaka untuk berdagang dari pantai Coromandel di Kalinggam, sebuah wilayah di Selatan India. Pedagang-pedagang India ini dikenali sebagai orang-orang yang berpegang kuat kepada ajaran Hindu. Salah satu ajaran Hindu yang dianuti ialah kaum wanita dilarang meninggalkan rumah mereka. Oleh yang demikian, pedagang-pedagang India ini telah meninggalkan isteri mereka dirumah semasa mereka keluar berdagang. Amalan ini sebenarnya telah memberi kesan kepada sejarah Melaka sehingga ke hari ini (Mohd Shukri Mohd Ariff et al., 2003).

Disebabkan pedagang-pedagang ini berlayar tanpa membawa isteri mereka, mereka telah mengambil wanita di Melaka sebagai isteri mereka yang terdiri daripada wanita Melayu, Cina, Jawa, dan Batak (Norah Mohamed, 2009). Perkahwinan campur ini telah menyebabkan isteri kepada pedagang-pedagang India ini menganuti agama Hindu, dan komuniti yang

terbentuk inilah yang dikenali sebagai Chetti.

Selain itu, terdapat juga rekod yang menunjukkan kaum Chetti awal ini telah diberi jawatan dalam kesultananan Melayu Melaka dan juga didalam komuniti seperti Datuk Bendahara dan ketua kepada komuniti pedagang pada masa tersebut. Disebabkan oleh sumbangan besar kaum Chetti mereka telah dianugerahkan kawasan penempatan mereka yang pertama iaitu Kampung Keling. Walaubagaimanapun, semasa penjajahan Belanda, perniagaan dan aktiviti mereka terancam dan ini menyebabkan mereka beralih kepada pertanian. Terdapat juga yang memilih untuk pulang ke India disebabkan pengaruh mereka yang semakin berkurangan.

Mereka yang telah berkahwin memilih untuk tinggal di Melaka dan komuniti ini kemudiannya tersebar ke penempatan lain seperti Gajah Berang, Tenggera, dan Bachang atas sebab mereka memilih untuk bertani. Walaupun mereka bukan lagi pedagang, namun perasaan bangga dan reputasi mereka sebagai pedagang terus berkekalan dan kaum Chetti ini terus dikenali sebagai pedagang Melaka. Disebabkan komuniti ini secara umumnya bersifat patriaki, kaum lelaki banyak menentukan cara hidup daripada segi hal rumahtangga, agama, dan budaya. Daripada segi bahasa pula, Bahasa Melayu digunakan sebagai medium komunikasi pada masa tersebut, dan kaum Chetti telah mengambil Bahasa Melayu sebagai bahasa ibunda mereka.

Semakin komuniti ini berkembang, pengaruh daripada pelbagai agama dan budaya diadun dan dijadikan identiti komuniti Chetti ini. Antara ciri-ciri unik komuniti Chetti ialah mereka bertutur dalam Bahasa Melayu walaupun mereka berasal daripada keturunan India, wajah komuniti Chetti juga sedikit berbeza dengan kaum India, dan makanan mereka sangat dipengaruhi oleh makanan kaum Melayu dan Baba dan Nyonya.

BAHASA KREOL CHETTI

Eberhard et al., (2020) telah mengklasifikasikan bahasa Chetti sebagai kreol dan menamakannya dengan nama Bahasa Kreol Melayu Melaka. Kreol ialah bahasa pijin yang telah mempunyai penutur asli. Menurut Holmes (2013) pijin terhasil daripada konteks yang berbeza namun untuk tujuan asas yang sama iaitu perdagangan, barter, dan bentuk transaksi lain. Apabila pijin mula dikuasai oleh kanak-kanak sebagai bahasa ibunda mereka, ianya telah bertukar kepada kreol dan mula digunakan dalam pelbagai aspek.

Bahasa Chetti mula mendapat status kreol apabila ia mula digunakan oleh kanak-kanak sebagai bahasa ibunda mereka, disamping bahasa itu sendiri telah berkembang dari segi struktur dan kosa kata. Perkembangan bahasa Chetti dari segi struktur dan kosa kata menjadikannya layak untuk menjadi bahasa ibunda dan digunakan dalam pelbagai aspek. Oleh yang demikian, jelas bahawa bahasa Chetti ialah bahasa kreol yang telah mempunyai penutur asli dan telah berkembang dari segi struktur dan kosa kata (Noriah Mohamed & Meriam Abd. Karim, 2005).

JADUAL 1: EGIDS

Tahap	Label	Penerangan
0	<i>International</i>	Bahasa ini digunakan diperingkat antarabangsa untuk pelbagai tujuan.
1	<i>National</i>	Bahasa ini digunakan untuk pendidikan, pekerjaan, media massa, kerajaan, pada peringkat nasional.
2	<i>Regional</i>	Bahasa ini digunakan untuk media massa tempatan dan serantau dan juga untuk khidmat kerajaan.
3	<i>Trade</i>	Bahasa ini digunakan untuk tempatan dan serantau bagi orang dalam dan luar.
4	<i>Educational</i>	Pengetahuan mengenai bahasa ini disebarluaskan melalui sistem pendidikan umum.

5	<i>Written</i>	Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi dan digunakan dalam bentuk tulisan oleh segelintir daripada komuniti.
6a	<i>Vigorous</i>	Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi dan dipelajari oleh kanak-kanak sebagai bahasa ibunda mereka.
6b	<i>Threatened</i>	Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi namun hanya segelintir sahaja yang menurunkannya kepada anak mereka.
7	<i>Shifting</i>	Generasi yang mempunyai anak menguasai bahasa ini dengan baik untuk digunakan sesama mereka tetapi tidak mewariskan bahasa tersebut kepada anak-anak mereka.
8a	<i>Moribund</i>	Penutur yang aktif yang tinggal terdiri daripada golongan datuk dan nenek.
8b	<i>Nearly extinct</i>	Penutur yang tinggal terdiri daripada golongan datuk dan nenek yang mempunyai sedikit peluang untuk menggunakan bahasa tersebut.
9	<i>Dormant</i>	Bahasa ini bertindak sebagai peringatan kepada identiti sesuatu etnik. Penguasaan hanyalah pada tahap penguasaan simbolik.
10	<i>Extinct</i>	Tiada siapa mengaitkan identiti etnik dengan bahasa tersebut walaupun untuk tujuan simbolik sahaja

EGIDS adalah salah satu cara mengukur kelestarian sesuatu bahasa. Ianya telah diperkenalkan oleh Lewis dan Simon pada tahun 2010 dan telah dikembangkan daripada *Graded Intergenerational Disruption Scale (GIDS)*, satu kerangka yang diperkenalkan oleh Fishman pada tahun 1991. EGIDS menggariskan 13 tahap (Jadual 1) yang sepadan dengan tahap-tahap bahasa seperti *international, national, regional, trade, educational, written, vigorous, threatened, shifting, moribund, nearly extinct, dormant, dan extinct*. Ini berbeza dengan GIDS yang hanya mempunyai 8 tahap. Bagi EGIDS, semakin tinggi nombor skala iaitu daripada tahap 0 hingga 10, semakin tinggi risiko untuk sesuatu bahasa mengalami kepupusan.

Menurut Lewis & Simons (2010), kelestarian sesuatu bahasa itu boleh dinilai berdasarkan jawapan kepada lima persoalan iaitu fungsi identiti, vehikulariti, keadaan penyebaran bahasa antara generasi, penguasaan status literasi, dan profil masyarakat mengenai penggunaan bahasa oleh generasi. Terdapat beberapa kelebihan penggunaan EGIDS berbanding GIDS. Pertama, EGIDS mengambil kira peralihan bahasa berlawanan dengan perkembangan bahasa dan ini ditunjukkan dalam Tahap 6 dimana perkembangan tahap tersebut telah dibuat dan ia juga telah menggariskan peranan penting yang dimainkan oleh institusi termasuk rumah. Kedua, beberapa tahap tambahan didalam skala EGIDS telah dapat memberikan penerangan yang lebih komprehensif mengenai segala kemungkinan status sesuatu bahasa disamping memberikan kategori analisis yang lebih kaya dan jelas mengenai faktor-faktor masyarakat yang perlu diambil kira bagi setiap kes.

METODOLOGI

JADUAL 2: Jantina Responden

Jantina	Bil.	Peratusan
Lelaki	20	55.6
Perempuan	16	44.4

Kajian ini adalah berdasarkan data kuantitatif yang diperolehi melalui borang kaji selidik mengenai penggunaan bahasa dan sikap yang diadaptasi daripada P. Coluzzi et al. (2018). Borang kaji selidik tersebut terdiri daripada 24 soalan objektif dan telah diedarkan melalui atas talian dan bersemuka. Mendapatkan ahli komuniti Chetti yang mencukupi untuk menjawab

borang kaji selidik bukanlah satu tugas yang mudah. Walaubagaimanapun, dengan pertolongan wakil penduduk, 36 borang kaji selidik yang telah dijawab dapat dikumpulkan. Jadual 2 menunjukkan demografi jantina responden.

DAPATAN KAJIAN

Soalan 1 dan 2 memfokuskan pengetahuan responden terhadap bahasa dan repertoir linguistik mereka. Dapatan kajian menunjukkan kebanyakan daripada mereka boleh bertutur dalam lebih daripada satu bahasa dimana mereka boleh bertutur dalam bahasa Chetti, bahasa Melayu standard, dan bahasa Inggeris dengan fasih. Jadual 3 menunjukkan 77.8% daripada responden boleh berbahasa Chetti dengan fasih, diikuti oleh bahasa Melayu standard (11.1%) dan bahasa Inggeris (11.1%).

JADUAL 3: Pengetahuan tentang Bahasa

Soalan		
1) Anda lebih fasih berbahasa	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	28	77.8
Bahasa Melayu standard	4	11.1
Bahasa Inggeris	4	11.1
2) Apakah bahasa ibunda/ pertama anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	29	82.9
Bahasa Melayu standard	4	11.4
Bahasa Inggeris	1	2.9
Bahasa Tamil	1	2.9

Soalan 3 hingga 5 menanyakan soalan berkenaan perasaan milikan (*sense of belongingness*) oleh komuniti Chetti dan bagaimana mereka dilayan apabila menggunakan bahasa Chetti. Jadual 4 menunjukkan majoriti daripada responden (86.1%) menganggap penting untuk mereka tahu berbahasa Chetti untuk menjadi sebahagian daripada komuniti Chetti dan hanya 13.9% yang berpendapat berlainan. Seterusnya, 80.6% daripada responden mengatakan mereka tidak pernah didiskriminasi kerana berbahasa Chetti. Namun begitu, terdapat dikalangan mereka yang menyatakan mereka pernah dilayan dengan buruk kerana berbahasa Chetti. 11.1% daripada responden menyatakan kadang-kadang ia berlaku dan 8.3% menyatakan ianya selalu berlaku. Bagi pandangan masyarakat Chetti mengenai sikap komuniti India terhadap mereka yang berbahasa Chetti, 38.9% menyatakan mereka bersikap positif dan 33.3% mereka bersikap negatif kerana komuniti India berharap komuniti Chetti sepatutnya berbahasa Tamil. 27.8% daripada responden menyatakan sikap komuniti India ialah tidak kisah.

JADUAL 4: Perasaan Milikan

Soalan		
3) Untuk menjadi ahli komuniti Chetti, adakah penting untuk mampu berbahasa Chetti?	Bil.	Peratusan
Ya	31	86.1
Tidak	5	13.9
4) Pernahkah anda didiskriminasi kerana berbahasa Chetti?	Bil.	Peratusan

Ya, selalu.	3	8.3
Ya, kadang-kadang.	4	11.1
Tidak	29	80.6
5) Secara keseluruhan, apakah sikap komuniti India terhadap komuniti Chetti yang berbahasa Chetti?	Bil.	Peratusan
Positif	14	38.9
Negatif-Mereka mahu kami berbahasa Tamil	13	33.3
Tidak kisah	10	27.8

Soalan 6 hingga 12 mengkaji penggunaan bahasa dengan ahli keluarga dan juga pasangan mereka. Jadual 5 menunjukkan penggunaan bahasa dalam keluarga. 69.4% daripada responden menyatakan mereka menggunakan bahasa Chetti dikalangan ahli keluarga, diikuti oleh bahasa Melayu standard 13.9% dan bahasa Inggeris 2.8%. Apabila bercakap dengan ahli keluarga yang lebih tua, 83.3% menggunakan bahasa Chetti, 2.6% menggunakan bahasa Melayu standard, 8.3% menggunakan bahasa Tamil dan 2.8% menggunakan bahasa Inggeris. Untuk bahasa yang sering digunakan ketika bercakap dengan ibu bapa, 72.2% daripada responden menggunakan bahasa Chetti, 16.7% menggunakan bahasa Inggeris, 8.35 menggunakan bahasa Melayu dan 2.8% menggunakan bahasa Tamil. Diantara adik beradik, 66.7% menggunakan bahasa Chetti, 25% menggunakan bahasa Inggeris, 5.6% menggunakan bahasa Melayu standard dan 2.8% menjawab tidak relevan. Diantara pasangan suami isteri, 66.7% mengatakan mereka menggunakan bahasa Inggeris, diikuti dengan bahasa Chetti (22.2%), bahasa Melayu (5.6%) dan 5.6% menjawab tidak relevan. Kemudian, untuk bahasa yang biasa digunakan dengan anak-anak mereka, 54.3% menjawab tidak relevan, diikuti dengan 28.6% bahasa Chetti, 14.3% bahasa Inggeris dan 2.8% bahasa Melayu standard. Akhir sekali, apabila ditanya mengenai bahasa yang biasanya digunakan dengan cucu, 61.1% menjawab tidak relevan, diikuti dengan 25% untuk bahasa Chetti, 11.1% bahasa Inggeris dan 2.8% bahasa Melayu standard.

JADUAL 5: Bahasa yang Digunakan dalam Keluarga

Soalan		
6) Bahasa apakah yang biasa digunakan dalam keluarga?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	25	69.4
Bahasa Melayu standard	5	13.9
Bahasa Inggeris	5	13.9
Bahasa Tamil	1	2.8
7) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan datuk dan nenek anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	30	83.3
Bahasa Melayu standard	2	5.6
Bahasa Inggeris	1	2.8
Bahasa Tamil	3	8.3
8) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan ibu bapa anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	26	72.2
Bahasa Melayu standard	3	8.3
Bahasa Inggeris	6	16.7
Bahasa Tamil	1	2.8
9) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan adik beradik anda?	Bil.	Peratusan

Bahasa Chetti	24	66.7
Bahasa Melayu standard	2	5.6
Bahasa Inggeris	9	25
Tidak relevan	1	2.8
10) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan isteri/suami/teman wanita/ teman lelaki anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	24	66.7
Bahasa Melayu standard	8	22.2
Bahasa Inggeris	2	5.6
Tidak relevan	2	5.6
11) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan anak anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	10	28.6
Bahasa Melayu standard	1	2.8
Bahasa Inggeris	5	14.3
Tidak relevan	19	54.3
12) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan cucu anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	9	25
Bahasa Melayu standard	1	2.8
Bahasa Inggeris	4	11.1
Tidak relevan	22	61.1

Soalan 13 hingga 17 memfokuskan bahasa yang digunakan diluar domain keluarga. 61.1% responded menjawab mereka menggunakan bahasa Inggeris apabila bercakap dengan kawan manakala bahasa Chetti dan bahasa Melayu standard masing-masing 19.4%. Bagi soalan bahasa yang digunakan dengan jiran pula, 55.6% mengatakan mereka menggunakan bahasa Chetti, 25% menggunakan bahasa Inggeris, 16.7% menggunakan bahasa Melayu standard dan 2.8% menggunakan bahasa Tamil. Untuk bahasa yang digunakan apabila keluar membeli belah secara tempatan, 62.9% mengatakan mereka menggunakan bahasa Inggeris diikuti dengan 22.9% menggunakan bahasa Melayu standard dan 14.3% menggunakan bahasa Chetti. Responden juga ditanya tentang bahasa yang biasa digunakan dengan doktor. 77.8% mengatakan mereka menggunakan bahasa Inggeris dan diikuti oleh bahasa Melayu standard sebanyak 13.9% dan bahasa Chetti 8.3%. Untuk bahasa yang biasa digunakan dengan rakan sekerja atau sekelas, 69.4% mengatakan mereka menggunakan bahasa Inggeris, 16.7% mengatakan mereka menggunakan bahasa Melayu standard, diikuti dengan 8.3% menjawab tidak relevan. Akhir sekali, 5.6% mengatakan mereka menggunakan bahasa Chetti apabila bercakap dengan rakan sekerja atau sekelas.

JADUAL 6: Bahasa yang Digunakan di Luar Domain Keluarga

Soalan		
13) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan kawan-kawan anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	7	19.4
Bahasa Melayu standard	7	19.4
Bahasa Inggeris	22	61.1
14) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan jiran anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	20	55.6
Bahasa Melayu standard	6	16.7
Bahasa Inggeris	9	25

Bahasa Tamil	1	2.8
15) Bahasa apakah yang anda gunakan semasa membeli belah?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	22	14.3
Bahasa Melayu standard	8	22.9
Bahasa Inggeris	5	62.9
16) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan doktor anda?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	3	8.3
Bahasa Melayu standard	5	13.9
Bahasa Inggeris	28	77.8
17) Bahasa apakah yang biasa anda gunakan dengan rakan sekelas/sekerja?	Bil.	Peratusan
Bahasa Chetti	2	5.6
Bahasa Melayu standard	6	16.7
Bahasa Inggeris	25	69.4
Tidak relevan	3	8.3

Soalan 18 dan 19 memfokuskan kepada bahasa Chetti yang digunakan oleh golongan tua dan muda. Jadual 7 menunjukkan perbezaan diantara golongan tua dan muda. Responden telah ditanya jika bahasa Chetti yang digunakan oleh golongan tua sama dengan bahasa Chetti yang digunakan oleh golongan muda. 44.4% daripada responden mengatakan ya, 30.6% mengatakan tidak dan 25% mengatakan mereka tidak pasti. Bagi 30.6% yang mengatakan tidak mereka diminta menjawab soalan selanjutnya iaitu daripada segi apa mereka mengatakan bahasa Chetti yang digunakan oleh golongan tua dan muda tidak sama. 36.1% menjawab tidak relevan, 30.6% menjawab golongan muda menggunakan lebih perkataan dan struktur bahasa Melayu standard atau English. 27.8% mengatakan golongan muda mencampurkan bahasa Chetti dengan bahasa lain dan 5.6% mengatakan golongan muda menyebut sesetengah perkataan dengan sebutan yang berlainan.

JADUAL7: Perbezaan Bahasa

Soalan		
18) Adakah bahasa Chetti yang dituturkan oleh golongan tua lebih kurang sama dengan bahasa Chetti yang dituturkan oleh golongan muda?	Bil.	Peratusan
Ya	11	30.6
Tidak	16	44.4
Tidak pasti	9	25
19) Jika tidak, bagaimana ianya berbeza?	Bil.	Peratusan
Orang muda menggunakan lebih banyak perkataan dan struktur bahasa Melayu standard atau Bahasa Inggeris	13	30.6
Orang muda mempunyai sebutan yang berbeza	2	5.6
Orang muda mencampur aduk bahasa Chetti dengan bahasa-bahasa lain	10	27.8
Tidak relevan	13	36.1

Bahagian akhir boring kaji selidik yang telah diedar (soalan 20-24) memfokuskan kepada sikap bahasa. Soalan pertama yang ditanya ialah adakah mereka ingin mempelajari atau memperbaiki bahasa Chetti mereka. Bagi soalan ini 68.6% menjawab ya dan 31.4% menjawab tidak. Soalan kedua yang ditanya ialah adakah bahasa Chetti perlu dilindungi secara rasmi.

97.2% daripada responden menjawab ya dan hanya 2.8% menjawab tidak. Apabila ditanya adakah majalah atau buletin dalam bahasa Chetti patut diwujudkan, 80.6% menjawab ya dan 19.4% menjawab tidak. Selanjutnya, 66.7% daripada responden mengatakan seharusnya terdapat program radio dalam bahasa Chetti dan 33.3% mengatakan tidak perlu. Akhir sekali, apabila ditanya samada bahasa Chetti akan kurang dituturkan dalam masa 20 tahun akan datang, 72.2% menjawab ya, diikuti dengan 19.4% yang menjawab sama sahaja. Hanya 8.3% yang menjawab tidak.

JADUAL 8: Sikap Bahasa

Soalan		
20) Adakah anda ingin mempelajari/memperbaiki Bahasa Chetti anda?	Bil.	Peratusan
Ya	24	68.6
Tidak	11	31.4
21) Patutkan Bahasa Chetti dipelihara secara rasmi?	Bil.	Peratusan
Ya	35	97.2
Tidak	1	2.8
22) Patutkah diwujudkan majalah/buletin dalam Bahasa Chetti?	Bil.	Peratusan
Ya	29	80.6
Tidak	7	19.4
23) Patutkah diwujudkan radio program dalam Bahasa Chetti?	Bil.	Peratusan
Ya	24	66.7
Tidak	12	33.3
24) Dalam masa 20 tahun adakah Bahasa Chetti akan kurang dituturkan berbanding sekarang?	Bil.	Peratusan
Ya	26	72.2
Tidak	3	8.3
Lebih kurang sama	7	19.4

PERBINCANGAN

Berdasarkan data yang telah dikumpul dan dianalisis, bahasa Chetti masih lagi dituturkan oleh ahli komuniti Chetti. Majoriti daripada mereka mengatakan mereka lebih fasih berbahasa Chetti berbanding dengan bahasa-bahasa lain. Lebih daripada separuh daripada mereka juga mengatakan bahasa Chetti adalah bahasa ibunda mereka. Dapatan kajian menunjukkan majoriti daripada mereka mengatakan ianya penting untuk selalu berbahasa Chetti. Salah satu halangan untuk mereka memelihara kefasihan mereka dalam berbahasa Chetti ialah apabila mereka diminta untuk berbahasa Tamil dan dipandang serong jika tidak mahu berbuat demikian.

Terdapat juga data yang diperolehi daripada soalan didalam borang kaji selidik yang menyentuh peranan keluarga dalam memelihara bahasa ibunda mereka dikalangan ahli komuniti. Hasil kajian mendapati ianya agak positif kerana bahasa Chetti masih digunakan oleh ahli keluarga. Mereka masih menggunakan bahasa Chetti apabila bertutur dengan ibu bapa, datuk dan nenek, adik beradik, suami/isteri/teman lelaki/teman wanita. Ini selari dengan dapatan kajian Rahilah Omar et al. (2016) yang mendapati pengaruh ahli keluarga membuatkan masyarakat Chetti masih menggunakan bahasa Chetti sebagai bahasa pertama kepada anak-anak mereka. Namun begitu perkara yang sama tidak berlaku apabila bahasa yang digunakan diluar daripada domain keluarga ialah bahasa Inggeris. Bahasa Inggeris nampaknya telah mula menggantikan bahasa Chetti dalam domain sosial. Ini berlaku apabila mereka keluar membeli

belah, bercakap dengan doktor, dan rakan sekelas atau sekerja. Ini bukanlah sesuatu yang ganjil apabila berbicara mengenai bahasa minoriti. Bahasa minoriti jarang dapat digunakan diluar komuniti itu sendiri disebabkan beberapa faktor dan antaranya nilai ekonomi bahasa itu sendiri. Dapat ditafsirkan disini nilai ekonomi bahasa Inggeris sudah tentu lebih tinggi daripada bahasa Chetti. Ini mungkin menyebabkan masyarakat Chetti lebih selesa berbahasa Inggeris dalam domain sosial mereka. Hasil yang sama ditemui oleh Sa'adiah Ma'alip dan Rahilah Omar (2018) dalam kajian mereka ke atas bahasa Baba Nyonya. Mereka mendapati masyarakat Baba Nyonya enggan untuk bertutur dalam bahasa ibunda mereka kerana menyifatkannya lemah dari segi ekonomi. Walaubagaimanapun, bahasa Chetti tetap menjadi pilihan utama apabila bertutur dengan jiran. Ini mungkin disebabkan mereka tinggal di satu kampung yang penduduknya adalah komuniti Chetti.

Kemudian, apabila ditanya mengenai perbezaan antara bahasa Chetti yang digunakan oleh golongan tua dan muda, kebanyakan daripada mereka mengatakan tidak terdapat banyak perbezaan. Walaubagaimanapun, bagi mereka yang menjawab ya, mereka mengatakan golongan muda menggunakan lebih banyak perkataan dan struktur bahasa Melayu standard atau bahasa Inggeris. Golongan muda juga mempunyai kecenderungan untuk mencampurkan bahasa Chetti dengan bahasa-bahasa lain. Menurut Sa'adiah Ma'alip dan Rahilah Omar (2017) penggunaan bahasa ibunda kepada generasi muda memainkan peranan utama dalam melestarikan sesebuah bahasa. Oleh yang demikian, sekiranya golongan muda sudah mula mencampurkan bahasa Chetti dengan bahasa-bahasa lain, penggunaan bahasa Chetti dikalangan golongan muda nampaknya sudah mula terancam.

Daripada segi sikap bahasa, lebih daripada separuh daripada jumlah responden mempunyai sikap positif terhadap bahasa Chetti apabila rata-rata responden menjawab mereka ingin mempelajari dan memperbaiki penguasaan bahasa Chetti mereka. Sikap bahasa yang positif ini penting dalam usaha pengekalan bahasa Chetti. Disamping itu juga, hampir kesemua responden berpendapat bahasa Chetti harus dilindungi secara rasmi. Ini jelas menunjukkan mereka mempunyai sikap yang positif terhadap bahasa Chetti. Mereka juga memberi respon yang positif apabila ditanya mengenai keperluan untuk majalah atau buletin dan program radio dalam bahasa Chetti. Walaubagaimanapun, positiviti mereka berakhir apabila ditanya mengenai nasib bahasa ibunda mereka pada masa akan datang. Lebih daripada separuh percaya bahawa bahasa mereka akan lenyap dalam masa 20 tahun akan datang.

Berdasarkan rumusan daripada hasil kajian, bahasa Chetti telah diberikan tahap kelestarian diantara 6a- *vigourous* (Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi dan dipelajari oleh kanak-kanak sebagai bahasa ibunda mereka) dan 6b- *threatened* (Bahasa ini digunakan secara lisan oleh semua generasi namun hanya segelintir sahaja yang menurunkannya kepada anak mereka) berdasarkan skala EGIDS.

KESIMPULAN

Walaupun jumlah sampel kajian ini agak terhad, namun kajian ini boleh dijadikan satu kajian awal mengenai bahasa Chetti yang kurang dikaji selama ini. Kebanyakan responden berpendapat ianya penting untuk mampu berbahasa Chetti untuk menjadi ahli komuniti Chetti. Ini menunjukkan kemampuan mereka berbahasa Chetti dikaitkan dengan identiti Chetti. Satu fakta yang agak membimbangkan ialah kebanyakan daripada mereka hanya menggunakan bahasa Chetti dalam domain keluarga. Bahasa Inggeris telah mula digunakan dalam domain sosial yang lain. Berdasarkan soal selidik, ramai responden yang berpendapat bahasa Chetti ini harus dipelihara secara rasmi. Strategi yang proaktif harus diambil untuk memastikan bahasa Chetti ini terus hidup.

RUJUKAN

- Awanui Te Huia. 2015. Perspectives Towards Māori Identity by Māori Heritage Language Learners. *The New Zealand Journal of Psychology*, 44(3), 18–28.
- Coluzzi, P., Riget, P. N., & Kitade, R. 2018. Is the Baba Nyonya a Doomed Minority? A Preliminary Study on The Vitality of Baba Malay in Melaka (Malaysia). *Grazer Linguistische Studien*, 89(89), 111–139.
- Eberhard, D. M., Simons, G. F., & Fennig, C. D. 2020. *Ethnologue: Languages of the world*. 23rd ed.. SIL International.
- Holmes, J. 2013. An Introduction to Sociolinguistics. 4th ed. In *Pearson Education Limited* (Vol. 4). <https://doi.org/10.1525/jlin.2003.13.2.252>
- Kulyk, V. 2016. Language and Identity in Ukraine after Euromaidan. *Thesis Eleven*, 136(1), 90–106. <https://doi.org/10.1177/0725513616668621>
- Lewis, M. P., & Simons, G. F. 2010. Assessing Endangerment: Expanding Fishman's GIDS. *Revue Roumaine de Linguistique*, 55(2), 103–120.
- Mohd Shukri Mohd Ariff, Adnan Abd. Jamil, & Cliff Akid Kamijan Abdullah. 2003. Kelompok yang Semakin Pupus. *Dewan Budaya*, 16–20.
- Noriah Mohamed. 2009. The Malay Chetty Creole Language of Malacca: A Historical and Linguistic Perspective. *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 8(1), 55–70.
- Noriah Mohamed, & Meriam Abd. Karim. 2005. Penggunaan bahasa Melayu Kreol Chetty Melaka: Satu Analisis Domain. *Jurnal Bahasa*, 5(1), 1–50.
- Rahilah Omar, Alias, N., & Teo, K. S. 2016. Pemilihan Bahasa Masyarakat Chetti Di Melaka Language Choice of Chetti Community in Melaka. *Jurnal Melayu*, 15(2), 210–222.
- Sa'adiah Ma'alip, & Rahilah Omar. 2017. Penggunaan Kristang Sebagai Bahasa Komunikasi dalam Kalangan Masyarakat Portugis di Melaka. *Jurnal Melayu, Isu(Khas)*, 419–435.
- Sa'adiah Ma'alip, & Rahilah Omar. 2018. Penguasaan Bahasa Baba-Nyonya dalam Kalangan Masyarakat Baba-Nyonya di Melaka. *Jurnal Melayu*, 17(2), 312–327.
- Sánchez, L., Mayer, E., Camacho, J., & Alzza, C. R. 2018. Linguistic Attitudes Toward Shipibo in Cantagallo: Reshaping Indigenous Language and Identity in An Urban Setting. *International Journal of Bilingualism*, 22(4), 466–487.
- Vedder, P., & Virta, E. 2005. Language, Ethnic Identity, and The Adaptation of Turkish Immigrant Youth in The Netherlands and Sweden. *International Journal of Intercultural Relations*, 29, 317–337.

Biodata Penulis:

Fazlinda Hamzah adalah pelajar siswazah di peringkat Doktor Falsafah di Institut Alam dan Tamadun Melayu, Universiti Kebangsaan Malaysia. Pengkhususan beliau adalah dalam bidang sosiolinguistik.

Chong Shin (PhD) adalah Professor Madya dan felo di Institut Alam dan Tamadun Melayu, Universiti Kebangsaan Malaysia. Bidang kepakaran beliau adalah Dialektologi, Sosiolinguistik dan Ekologi bahasa, khususnya di Sarawak, Kalimantan Barat dan Kalimantan Timur (Indonesia).